

Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України відповідно до ст. 65 Конституції України та ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» є конституційним обов'язком громадян України.

Відповідно до ст. 119 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) на час виконання державних або громадських обов'язків, якщо за чинним законодавством України ці обов'язки можуть здійснюватись у робочий час, працівникам гарантується збереження місця роботи (посади) і середнього заробітку. Працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України «Про військовий обов'язок і військову службу» і «Про альтернативну (невійськову) службу», надаються гарантії та пільги відповідно до цих законів.

За працівниками, призваними на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, зберігаються місце

роботи, посада і компенсується із бюджету середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, в яких вони працювали на час призову, незалежно від підпорядкування та форми власності. Виплата таких компенсацій із бюджету в межах середнього заробітку проводиться за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Під час мобілізації та переведення Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту на штати воєнного часу громадяни (крім тих, які проходять службу у військовому резерві) зобов'язані з'явитися до військових частин

або на збірні пункти військових комісаріатів у строки, зазначені в отриманих ними документах (мобілізаційних розпорядженнях, повістках або розпорядженнях військових комісарів (військовозобов'язані Служби безпеки України – керівників органів, де вони перебувають на військовому обліку, військовозобов'язані Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту – керівників відповідних органів управління центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту). Резервісти зобов'язані з'явитися до військових частин у строки, визначені командирами військових частин, в яких вони проходять службу у військовому резерві (ч. 3 ст. 22 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»).

Громадянам, які перебувають на військовому обліку, з моменту оголошення мобілізації забороняється зміна місця проживання без дозволу вищезазначеної посадової особи.

Працівники, які є військовозобов'язаними, можуть бути призвані як на навчальні збори призначеного складу, так і на військову службу та зараховані до штатів військових підрозділів, до яких вони прибувають. Відповідь на те, куди та на який термін призвано працівника, повинні містити надані йому військкоматом повістка, мобілізаційне розпорядження тощо.

На практиці військовозобов'язаним вручають повістки, у яких зазвичай працівника викликають до військового комісаріату без зазначення причин із вказівкою лише, на який час і на яку дату з'явитися. Це може бути як уточнення даних військового обліку, так і призов на навчальні збори або ж на військову службу.

Мобілізаційні розпорядження (повістки) можуть містити тільки термін, упродовж якого особі необхідно з'явитися на збірний пункт, та адресу, і не пояснювати, чи перебуватиме працівник на навчальних зборах, або його призивають на

військову службу. Досить часто на підприємства військкомати надсилають копію наказу про часткову мобілізацію та доводять його приписи до підприємств відповідно до мобілізаційних планів.

Роботодавцям необхідно детально з'ясувати та отримати від працівника всі можливі документи, які засвідчуватимуть, куди та на якій строк його призвано.

Зверніть увагу! Громадяни, які приписані до призовних дільниць або перебувають у **запасі Збройних Сил України, чи проходять службу** у військовому резерві, зобов'язані, зокрема, прибувати за викликом районного (міського) військкомату для оформлення військово-облікових документів, приписки, проходження медогляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, призову на військову службу або на збори військовозобов'язаних. Резервісти зобов'язані прибувати до військової частини, в якій вони проходять службу у військовому резерві, за викликом командира цієї військової частини (ч. 10 ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»).

У разі оголошення мобілізації проводиться призов на військову службу військовозобов'язаних і громадян призовного віку, за винятком осіб, зазначених у статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (п. 252 Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10.12.2008 № 1153/2008).

У такому разі **військовозобов'язані, призвані на збори, продовжують перебувати на зборах до особливого розпорядження** відповідних органів військового управління згідно з їх повноваженнями. А **військовозобов'язані, приписані на посади до військових частин, приступають до виконання обов'язків за цими посадами з моменту їх призначення наказами** по стройовій частині відповідно до мобілізаційного призначення.

Тож якщо військовозобов'язаного призначено на військову посаду до штату військової частини, логічно, що його звільняють за місцем роботи. Адже із дати зарахування до особового складу військової частини він починає проходити саме військову службу.

Засвідчувати призов працівника на військову службу можуть: повістка, мобілізаційне розпорядження, запис про призов на військову службу у військовому квитку, копії документів про зарахування до особового складу військових частин, контракт про проходження військової служби тощо.

У разі призову або вступу працівника або власника – фізичної особи на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу, крім призову працівника на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, його звільняють згідно з п. 3 ст. 36 КЗпП. Законодавством чітко визначено коло працівників, з якими припиняються трудові відносини на цій підставі – це особи, які проходять саме військову службу.

Цікаво!Згідно із частиною 4 статті 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» до видів військової служби належать: строкова військова служба; військова служба за призовом під час мобілізації, на особливий період; військова служба за контрактом осіб рядового складу; військова служба за контрактом осіб сержантського і старшинського складу; військова служба (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки; військова служба за контрактом осіб офіцерського складу; військова служба за призовом осіб офіцерського складу.

Однак для цього необхідно отримати від працівника документи, що засвідчують такий факт. У подальшому із працівником проводять остаточний розрахунок, виплативши всі належні йому суми заробітку, включаючи компенсацію за невикористані дні щорічної відпустки.

На даний час, у зв'язку з призовом або вступом на військову службу чи направленням на альтернативну (невійськову) службу законодавство не містить вимоги про виплату підприємством вихідної допомоги.

Разом з тим роботодавець має право встановлювати за рахунок власних коштів додаткові порівняно із законодавством соціально-побутові пільги для працівників, а тому грошова допомога в разі звільнення працівника за пунктом 3 статті 36 КЗпП може виплачуватися в розмірі, передбаченому колективним договором.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ
У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ГАРАНТІЇ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНИХ ЗА ТРУДОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Полтава 2014